

EL POBLE CATALÀ

5 Cts.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Catalunya y Nacions Ibèriques: 1.000 pessetes trimestral
Països d'unió postal: 1.200 pessetes trimestral

ANY II • Barcelona, divendres, 25 de juny de 1909 • NÚM. 1.075
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. — TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Catalunya y Nacions Ibèriques: 1.000 pessetes trimestral
Països d'unió postal: 1.200 pessetes trimestral

5 Cts.

DON JASCINTO CAMMANY Y BARFULL

HA MORT

HAVENT REBUT ELS SANTS SAGRAMENTS Y LA BENEDICCIÓ APOSTÓLICA
(A. O. S.)

La seva viuda, fills, fills polítics, nét, germans polítics, nebots y cosins, participen als seus amics y coneguts tant sensible pèrdua y els preguen l'assistència a la casa mortuoria, Lauria, 91, pera acompanyar el difunt al Cementiri, avui, divendres, a dos quarts de deu del matí.

No's convidd particularment

DON GIL SALTOR Y LAVALL

CATEDRÀTIC DE MEDECINA Y EXIDUTAT PROVINCIAL

MORT L DIA 13 DEL CORRENT, HAVENT REBUT ELS SANTS SAGRAMENTS Y LA BENEDICCIÓ APOSTÓLICA

(E. P. D.)

Sos desconsolats esposa donya Rosa Madorell y Tobella, fill Josep, germans Mari y Octavi, germans polítics, oncles, nebots, cosins i demés parents, al recordar a sos amics y coneguts tant sensible com irreparable pèrdua, els preguen el tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir a alguna de les misses que, en sufragi de la seva ànima se celebraran demà, dissabte, dia 26, a l'iglesia de la Casa Provincial de Caritat, essent les ofertes de deu a dotze.

EL DOL SE DONA PER DESPEDIT

NO'S CONVIDA PARTICULARMENT

Barcelona, juny de 1909

GRANS MAGATZEMS EL SIGLO

ULTIMS DIES

DE LA

EXPOSICIÓ Y VENDA

DE

Articles pera istiu

Preus considerablement reduits solament durant l'Exposició

NOUS ASSORTITS

EN

ESTAMPATS

A PREUS SUMAMENT REDUITS

Banyes de mar

Gran varietat en trajes pera senyora, senyor y nens - Llenso's

Albornusos - Tovallols - Gorres y sabales pera bany

IBIZA

ART - ARQUEOLOGIA - AGRICULTURA - COMERS
COSTUMS - HISTORIA - INDUSTRIA - TOPOGRAFIA
GUIA DEL TURISTA

ARTUR PÉREZ-CABRERO

S'ha posat a la venda als kioscos de la Plassa Catalunya y Rambla del Mitg y principals llibreries, aquest interessant llibre. L'obra consta de 156 planes, conté 29 gravats de vistes y tipus del país, un plànol de la població y un mapa d'Ibiza y Formentera. Preu: 2 ptes.

AIGÜES DE PANEDAS

AIGÜES NATURALS MEDICINALS BICARBONATDES CALCIES, FERROMANGANOSES

Aquesta aigua es la més higiènica y agradable de les de taula. Estimula la gana y sos ben combinats elements la fan recomenar en el tractament de les anèmies, clorosi, vici digestiu, ronyó y buteta, melsa, vòmits, y per les substancies alcalines que l'integren y llur especial mineralisació exerceix acció efectiva en els desàrregls gastro-intestinals, catarros crònics de l'estómac y budells y dispepsies. UNA SOLA AMPOLLA DEMOSTRA SA EFICACIA.

Dipòsit: Mallorca, 202, baixos - BARCELONA

LA MODELO

PERE COROMINAS

LA VIDA AUSTERA

SEGONA EDICIÓ

INDEX

INTRODUCCIÓ... Història d'aquest llibre.
LLIBRE PRIMER... Les Albes de la vida.
LLIBRE SEGON... Els dies venturosos de la joventut.
LLIBRE TERCER... La Santetat humana.
LLIBRE QUART... Les delícies de la terra.
LLIBRE QUINT... La mort austera.

SE VEN A TOTES LES LLIBRERIES

ACADEMIA

Arçs, 7, pral. (Plassa Santa Agna)

FUNDADA L'ANY 1879

Càlcul mercantil, Teneduria de llibres, Reforma de lletra, Correspondencia comercial, Idiomes, per professors extrangers, Ortografia, Mecanografia y Taquígrafia. Centre d'ensenyament practica y breu, pol sistema intuïtiu aplicat individualment. Aquesta Acadèmia's distingeix pel nombre suicient de professors especialistes pera atendre degudament les classes, obertes des de les nou del matí a les onze de la nit. Completa independència pera'ls alumnes majors d'edat.

Curs: Anèmia, Clorosi, Inapetència, Neurastenia, Tisi, Debilitat general, etc., etc. Superior a les Emulsions y Aïxarops d'Hipofosfol, a quina fórmula correspon.

Dipòsit: FARMACIA SOL, Cort, núm. 606 (xamirà a Balmes).

F. MAS SARDÀ Y FILLS

RAMBLA DEL CENTRE, 20.-BARCELONA

Negociem cupons Interior y Amortizable 4 0/0, Municipals y Obligacions ferroviàries, venciment primer de juliol.

El problema del Marroc

Dono grans mercès als amics de EL POBLE CATALÀ per haver publicat y comentar el meu article sobre'l problema marroquí y com que es aquesta qüestió de prou importància pera Catalunya, pera esser tractada llarga y serenament en els periòdics nostres, me permeto avui tornar a parlar tot seguint l'agradosa conversa comensada ab la direcció de aquest diari.

Reconec que Espanya es un Estat dèbil; que després de la guerra dels Estats Units necessitem un llarg període de reconstrucció interna política y econòmica, pera sortir del desfalliment d'ara. Jo suscriu tot quan se digui en aquest sentit perquè estic convençut de que per lo mateix no pot més de mitg sigle de retard respecte a les nacions d'Europa; y es clar que lo més convenient per nosaltres fora que no s'hagués plantejat cap problema internacional al Marroc, que s'hagués conservat el statu quo, que les nacions d'Europa haguessin esperat pacientment que nosaltres ens reconstituíssim y esdevinguéssim forts, pera aleshores, poder influir d'un modo decisiu en el plet marroquí quedantnos la millor tallada. Però ni Fransa, ni Anglaterra, ni Alemanya han tingut aquesta paciència y vulguin o no hi hem tingut d'intervenir perquè també haurien arribat a solucions sense'l concurs nostre.

El problema marroquí no es, doncs, un plet pendent entre'l Sald y Espanya, es una qüestió de caràcter internacional, de la que no's podiem sustraure perquè de lo que's tracta en realitat es de la possessió de l'estret de Gibraltar que en part es nostre.

Lo mateix que'ls individus que viuen en societats organitzades, els Estats, les nacions, no poden quedar sols y isolats, sense cap contacte ab els demés pobles, ni poden resoldre'ls problemes de la seva expansió o seguretat sense'l concurs dels altres Estats y nacions; de modo que les solucions són sempre complexes, són resultants de forces y d'interessos afins o contraposats, segons els casos.

Es, per consegüent, evident que Espanya, vulguin o no, tenia d'entrar en intel·ligències ab Fransa, Anglaterra y les demés potències en lo que afecta a la qüestió marroquí y que en aquests tractats públics y secrets, adquiria compromisos, devers y drets. Jo no nego que en això hi ha perill, pera un Estat dèbil com el nostre, no sols no ho nego, ho afirmo; però lo que sostinc es que fora mil voltes pitjor seguir una política d'aïllament; perquè aleshores, les convencions internacionals foren contra'l Marroc y també contra nosaltres.

Entenc, per consegüent, que es cert lo que diu el meu contradictor d'EL POBLE, dels tractats secrets y que no són pas quimeres els perills de que parla, però'ls tractats existint del mateix modo si nosaltres no haguessim anat a la conferència d'Algèria, en quan als perills foren força més greus. No hi ha al món cap empresa científica, industrial o mercantil, de resultats segurs; sempre's corre'l risc de perdre y no per això deixen de ferse, ni en cap acció internacional: convenis, tractats de comerç, empreses de colonisació, aliances, etc., deixen de corre's malde y molta de perills greus; però ja es prouat que sols així's pot viure.

Les probabilitats d'un desàstres són encara més en un país com el nostre, pobre, dèbil y mal governat. Els directors de la cosa pública no inspiren gens ni mica de confiança, tot això es un greu mal y cal tenir-ho en compte; però la conseqüència no pot esser mai, el no fer res, el deixar abandonada l'acció internacional, que això no es possible ni fora remei, sinó intervenir en la direcció de l'Estat y fiscalisar els seus actes per medi de la premsa, del Parlament y demés medis de que disposa l'opinió pública en els pobles civilisats.

No crec en l'eficàcia de l'acció militar quan aquesta no queda justificada y va seguida de l'acció mercantil; però tampoc podem fèrnos l'illusió de que sigui possible'l comerç y les empreses industrials al Marroc sense l'apoi de la força y menys encara que aquesta acció militar ens la tinguin de donar els extrangers. El comble de la candidesa es suposar que hi ha alguna nació d'Europa disposada a civilisar y posar en estat de producció un país salvatge en benefici nostre, ni de cap tercera potència.

Tot això del erègim de porta oberta, es com el respecte a l'integritat del territori marroquí, que no més se diu y s'escriu, però no's fa.

Y anem a tractar el darrer punt, potser el més important, que es el que afecta als interessos de Catalunya en la qüestió d'expansió comercial al Marroc.

talans en les empreses d'expansió colonial?

Se dirà que ja tenim el mercat universal, al que exportem els productes de nostra industria. Cert que ab sacrifici s'es comensada una important exportació de teixits a Orient y a l'Amèrica llatina; però fins avui tot són provatures, no hem lograt determinar una corrent en un sentit determinat ni cap d'aquests mercats el podem tenir per nostre. La xifra total de lo exportat té una certa importància, les quantitats que formen la suma ne tenen ben poca. Exportem a moltes nacions, però poca cosa a cada una. Els nostres gèneres són venuts moltes vegades ab pèrdua (la crisi interior hi obliga), portant quasi sempre marca estrangera, y el transport y les operacions de banca a que donen lloc aquestes tranzaccions són fetes també per empreses forasteres.

Ab la major part d'aquests països, ont van els nostres articles, no hi tenim cap lligam de relacions ni d'interessos ni realisem gaire bé cap comers d'intercanvi. Tot està apuntat ab agulles.

No cal per això descoratjar-se, ni abandonar els punts ont avui lluitem; i Vol dir això que tenim d'abandonar un mercat nou que s'obre a les portes de casa nostra, ont fàcilment hi podem crear interessos, empreses industrials, agrícoles y mercantils de tota mena y ferhi un important intercanvi.

Però hi ha més encara. El fracàs de la política espanyola al Marroc es el d'Espanya. Y jo pregunto: el dia que les potències europees tinguin el convenciment—confessat per nosaltres mateixos—de que som impotents pera tota obra d'expansió y de civilisació, al costat de casa nostra (perquè'l Marroc es un veí com ho són Fransa, Portugal o Andorra), creuen els meus amics d'EL POBLE CATALÀ que les nostres industries tindrien segur el mercat interior? Un poble impotent pera tota acció civilisadora passa a la condició de colonisat o intervingut més o menys pacíficament. A Espanya no són nous aquests intents de penetració pacífica y bé sabem tots les lluites que ha sostingut Catalunya pera defensar l'independència econòmica de l'Estat espanyol.

Es molt exposat el fer pronòstics. El pervindre dels pobles, com els dels individus, depèn principalment d'ells mateixos, de les seves obres; potser tenen raó's pessimistes, els que creuen en la nostra impotència pera tota obra social y civilisadora. Jo mateix confesso que sento grans defalliments y dubtes, però crec que'l nostre dever ens imposa quan menys no donar-nos per vençuts abans de comensar la empresa.

JOAQUIM AGUILERA

De Madrid estant

La nostra diplomàcia

País de guerrers, conqueridors y xerraires, la terra espanyola no ha produït mai diplomàtics.

La diplomàcia es un art propi d'hommes pensadors, cautes, coneixedors del món, de l'ambient que'ls rodeja, de les passions y dels vicis y qualitats de les persones y dels pobles ont se viu, o ab qui precisa tractar.

Per a esser diplomàtic són necessaries una ciencia y una virtut: la psicologia y la discreció. Els espanyols, per defecte de rassa, no són ni psicòlegs ni discrets, i malagunyats els diners que la diplomàcia hagi pogut costarnos!

Si després del desastre colonial no haguessim tingut diplomàtics, no hauriem perdut més ni menys de lo que varem perdre. Sense diplomàcia's haurien pres Cuba, Filipines y Puerto Rico; ab diplomàcia's varen pendre Filipines, Puerto Rico y Cuba.

Andorra, el petit país d'Andorra; nostra veïna y aliada, viu fells sense diplomàtics. Convindria que'ns miréssim en aqueix mirall. Diran vostès que d'Andorra tampoc ne fan cas. De vegades més valdria que ningú se recordés de nosaltres. Així podríem estalviar-nos disgustos y mals de cap, com els que ara'ns esperen ab això del Marroc.

Repassin els èxits de la nostra diplomàcia desde que l'Allende Salazar es ministre. Els negres de la República de Libèria envien ab bones paraules a passeig al nostre plenipotenenciari, a Fex els moros envien a d'adag y reclamem a Cuba que paguin uns quants milions de l'antic deute colonial d'Espanya, y Cuba contesta ab finura que no n'hi ha de fets.

Per a conseguir aquests resultats, gasta el país prop de cinquanta milions anyals ab càrregues diplomàtiques.

Ara diguin si no hi ha motius pera tenir enveja a la República d'Andorra.

Madrid, 18 de juny.

Tornemhi!

Els ministerials són més mala gent de lo que sembla. Ahir tots creiem haver sortit ja de cuidador, a vostès potser no'ls hi haurà passat perquè certs fenòmens resulten sempre atenuats per la distància, però als que vivim a Madrid ahir semblava que'ns havien tret a tots un pés de sobre.

Els ministerials varen notar-ho y com que sembla que'ls hi dolgui veure a la gent de bon humor, tot era inventar coses pera amargarnos el dia.

En Salvador Canals, quan més gent hi havia al saló de conferències, com qui no dona importància a lo que diu, va llençar la bomba:

«Va van tres partits reals que se succeïen desde que don Antonio es poder. Es compromís de honor que sigamos mandando hasta llegar a la docena». Tot tres quinquennis...

Creu que feia calor, però quin no fou l'efecte produït per aqueixes paraules dites ab una tranquil·litat esglaiadora que tots varem quedar fets, excepte d'un governador liberal que semblava que's feria.

Lo dels tres quinquennis es lo de menys. Si'l país ho aguanta, serà senyal de que li convé. Lo altre, lo altre es lo que fa més por.

Cada any hauríem de trobar-nos ab semblants tràgics. Un mes de sobresalts, viatges a La Granja, agafar mal de coll de tan aixocar el cap pera mirar si al cimbori de Governació encenen el fanalet, telegrafiar a l'hora y després comi qui no diu res, 50.000 duros de recàrrec al presupost.

Fins ara la llista civil dels tres infants representa al 4 per cent, un capital rodó de 33 milions de pessetes. Vagin somant y multipliquin per quatre aquesta quantitat.

Una borrasca de milions.

Resulta que'ls vessa raó per les bufacques als esperits optimistes que diuen que ni l'esquadra del Marroc significuen gran cosa per la caixa del Tresor. Veritatament, perills més grossos hi ha.

No deixaria d'esser curiós que malgrat passar als ulls dels estrangers per un Estat mort anem a la quiebra per un empatx de vida?

En Canals es un home diabòlic. «Dotze infants y tres quinquennis de Govern conservador».

Y els que vinguin barrera que arpleguin lo que sobri.—C.

Madrid, 23 de juny

SPORTULA

Marginal

L'Angelus den Millet acaba d'entrar al Louvre, per l'herència de M. Chaudard. Vetaquí com la Fransa entra en possessió d'un dels seus més forts moments d'energia artística. Com a interpretació de ruralisme per un temperament ciutadà, com a revelació d'una ànima altament religiosa, com a expressió ont aquell panteisme inherent a lo que'm sembla bé anomenar poesia agrícola s'ajunta al moment cristià de la posta en una dolça contemplació, jo no coneec res comparable. Mal tal volta la veritat, viva y no buòlica, del camp, ha esdevingut tant clarament immortal pel gení d'un home.

Per això aquell quadre atreu les admiracions conjuntes dels més refinats, al mateix temps que les del sentimentalisme moral y docent d'un Tolstoi en la famosa paradoxa sobre l'art (o millor dit, contra l'art).

L'Angelus, en el Louvre, serà com una pedra miliaria: senyalarà una fita en l'esforç humà. Un professor amic meu, l'altre dia, mostrantme sobre la tela la projecció d'un Poussin, me deia: «veieu! Poussin no resisteix l'ampliació. En general, els francesos, per llur mateixa condició de papillonage, la resisteixen poc. Sempre cal exceptuar a Millet, que es el més gran de tots».

Però jo volia escriure encara, al pas, unes paraules ab motiu del canvi de possessió de l'Angelus... Què era, què era? Ah! sí, ja sé. Per associació d'idees, el nom de Chaudard me vé a la ploma. Naturalment. Ab franquesa, jo no sento aquella crueltat, un poc neurosica, revelada pel socialisme francès ab ocasió de la mort d'aquell home. Què us diré? Quan una riquesa individual arriba a tals proporcions, el seu propietari, traspassant de molt el coeficient de la potència d'assimilació per la qual pot destruir, per l'ús y l'abús, un capital, esdevé realment administrador d'uns bens col·lectius. El dia en que tota la propietat se concentra en una sola mà res que'l programa socialista no seria un fet! La gran propietat, quan el propietari l'explota directament y no l'abandona per criminal absentisme, no es l'obstacle més fort per a l'adveniment del nou ideal social. L'enemic, precisament, es el burgès, es el petit capitalista, interessat en la fragmentació de les propietats, qui fa impossible l'hàbit de les associacions y l'impuls de les grans empreses humanes. En la famosa novel·la den Zola Au Bonheur des Dames, assaig epí de la lluita entre'l gran y el petit comerç, la concentració del bazar immens té no sé quins aires heroics de societat socialista ja feta, y vé a esser un art precursor de l'última manera de Zola, la de Travail o Fécondité. En canvi el petit explotador, la botiga moribonda, mostra tots els caràcters raquífics, falsament individualistes, propietaristes, de la societat actual, obra dels senyors Esteves. Però sí, en el fons, això es un aspecte de la batalla entre lo privat y lo públic, y es clar que quant més gran sia una riquesa més pública esdevindrà, y més lligada ab l'interès de tota l'imagine que tota la terra, tots els instruments de producció, totes les riqueses deixades per l'art, són la propietat d'un inexistient mil·lionari, y que vosaltres no sou, en el bell sentit de la paraula, els explotadors. (No seria això justament la fórmula de l'Estat socialista futur?)

FOSFOR

TOT PASSANT

Apòstol d'un nomenament

El desconeciment que tenen els diaris de Madrid de la política barcelonina, dels factors que intervenen en la seva evolució y de lo que pot desviar-la o precipitar-la, ja es una cosa proverbial. Així no es estrany que el Mundo, comentant el nomenament den Coll y Pujol pera alcalde de Barcelona, parli de derrotes solidaries y fassi pronòstics respecte a futures modificacions en la política catalana.

En primer lloc es equivocat suposar que'ls solidaris han tingut un fracàs en les llurs pretensions, per la senzilla raó de que no'ls hi anava ni venia en aquest plet de l'alcaldia de Barcelona. Si'ls regionalistes, per llur compte y raó, patrocinaven el nomenament d'un candidat, distint del que ha escullit en Maura, ho fien sí de cas com a regionalistes,

Venta de joyas de todas clases á precio de ganga • Puertaferriisa, n.º 20, 1.º

no com a solidaris. Y si no han conseguit lo que desitjaven, d'ells serà la derrota: mai dels demés solidaris, que no hem estat, ni estem, ni estarem en cap mena de negociació ab el govern de Maura, per tenir l'absoluta certesa, de que no es pas aquest el camí de portar endavant la causa de Catalunya.

En quant a quel·lomenent den Coll y Pujol signifiqui, per part del govern, una rectificació de la seva política respecte de Barcelona, és cosa que no'ns fa ni flet ni calor. Mai hem cregut que la conducta del govern ab nosaltres, tingues una grossa transcendència, com no sigui la d'exaltar la protesta catalana, quan pren color d'hostilitat manifesta.

Y riguessin, *El Mundo*, dels pronóstics que li fassin, apropiats de futurs enrenous produïts en la política catalana, per la suposada actitud governamental. Avui aquesta política se desenvolupa tant fora de l'esfera d'acció dels governs, està tant absolutament desorientada d'això que se'n diu la política espanyola, que res mudará de lloc, perquè'l govern hagi nomenat o deixat de nomenar determinada persona per la nostra arcaidia. La política catalana és una cosa absoluta, nostra, que sols per l'acció dels partits catalans, per llurs deserts o per llurs acerts, és influïda. Y el nomenament den Coll y Pujol no tindrà més efecte, quel·l de l'influència que la seva gestió d'home honrat pugui exercir, en l'administració dels interessos de Barcelona.

J. PONS Y PAGÉS

COMENTARIS

DON CARLES

Els darrers visitants del palau de Loredan contenen don Carles de Borbó, duc sense ducat, rei sense corona, pare sense fills, vell sense respectes, passeja pels canals venecians un comens de bogeria. La mèdula, la seva mèdula, que tant se va electrificar en la fruïció principis dels segles passats, li talla la vida. Mor el príncep faune bellament per haver estimat massa. No tenia més que mèdula, no podia fer valdre'l cor perquè era crudel, ni l'cervell perquè tenia front massa estret y com a rei públic, com a Baltasar, com un David sense psalms, visqué en etern concubinatge. Y així la mèdula no ho perdona. La mèdula és la més desgraciada de les parts del cos.

Don Carles de Borbó! Un d'aquells literats ab ànima d'antics cronistes de reials hassanyes, un D'Aurevilly, un Villiers de l'Isle Adam, un don Ramón del Valle Inclán, se llevarien el barret al soroll d'aquest nom. Té mèdula de ferro de armadura y de dies heroics espanyols. El cognom Borbó, rememba les hores imperials den Carles V, aquelles hores de sang y de luxúria en les quals els soldats d'Espanya feien presoner a un papa passant, com uns don Jans violents per sobre de les monges romanes. Y aquest don Carles va saber portar dignament la mèdula de la tradició tràgica y lasciva dels seus avis. També el hauria anat al saqueig de Roma.

Dauet degut escriure'l seus «Les rois dans l'exil» pensant ab don Carles de Borbó. Era un rei errant, a propòsit para humoristes y músics de l'escola d'Offenbach. La seva barba llarga escuria en un cartell de travistes amanyagant a un patir envellit. La seva llar se presta a punxants parlaments d'escriptors a lo Lavodan, o a lo Royetta. Y més d'un autor pornogràfic trobaria abundants temes en aquest rei que tip de recullir flors en el jardí de Venus, guaita com els seus fills li regalen en les hores postimeres: episodis de conte de Bocaccio.

Ab el morirà parit carlí, a don Jaime li plau més el «frou-frou» de les falldes pecadores que no pas les aventures bèl·liques y que les diplomàcies polítiques. Don Jaime sab que les victòries dels príncips del segle XX estan més en els amusements-halls que en les montanyes, y prefereix la viciosa silueta d'una entretinguenda que la lleïja y ferrenya dels fidels carlins. Quan les campanes de Venècia resin per don Carles, tocaran a mort també per un tros d'història d'Espanya. El carlisme no serà més que una deliciosa novel·la den Valle Inclán.

Y a fe que es de plànyer que's reis sense reialme de Venècia, no hagin trobat un poble de vassalls en aquesta Europa cansada y moralista. Hauria estat un regnat curiós y rabelaisià. El París de l'Enric IV renaixeria y el senyor rei, com en Felip IV, rei d'Espanya, lluitaria trenta dos barbes y els infants—infants y infants—composarien pàgines den Paul de Koch, decorades per en Polchi. Les barbes opulentes de don Carles haurien servit d'estandart pels pelegrins de lasclavia. Y heu aquí, com el terrible don Carles resultaria un rei pagà, a la fàis de Frederic de Prússia, aquell clínic emperador que va otorgar als seus Estats la llibertat de consciència y la llibertat de violació.

Rei sense vassalls, duc sense ducat, pare sense fills, vell sense respectes, perdó per aquest comentari irreverent. Ja veus, els nostres pares, recordant la carlinada maleficient romànticament el teu nom, fins a l'hora de la mort. Nosaltres, joves, somriem sense esmentar para res ni a Sant Joan de les Abadeses, ni a Cardedeu, pensant, un xic irònic, en els destins de la teva mèdula, y en don Jaime, el teu fill, que en lloc de florir posa en el puny del teu sabre la ploma blanca del barret criatner d'una escocotes.

Informació política

El Cens electoral

En compliment de lo disposat en l'article tercer del R. D. de 18 de maig darrer, avui han quedat exposades en els baixos de Casa la Ciutat, les llistes dels cens vigents ab altres dades per cada secció corresponent les inclosions y exclusions proposades per les oficines de l'Institut Geogràfic y Estatístic que's varen remetre'l dia 21 a la Junta Municipal del Cens. Aquestes llistes estaran exposades fins el dia 5 de juliol vinent, podentse fer en aquest temps les reclamacions que procedeixin, justificades ab la certificació de les tinençes d'arcaldia y la presentació de la cèdula personal.

Els federals

Demà al vespre's reunirà la Junta Municipal Federalista per tractar entre altres assumptes d'organitzar una vetllada política en honor del Dr. Suñer y Capdevila.

Conferències

A' començos del mes vinent, l'arcalde, senyor Bastardas, que aleshores ja no ho

serà, donarà una conferència en el Circul República de la plaça del Teatre sobre política municipal.

Després d'aquesta conferència, també n'hi donarà una altra don Guillem López, que haurà cessat ja també, en el càrrec de regidor.

SOBRE' L VEREDICTE

De veredictes de la pau bateja un diari de la nit, el que ha còs la vista del crim d'Hostafrancs. Excessivament respectuós de la cosa jutjada y col·locant en el mateix punt de vista dels jurats que absolven, pel motiu que s'ha fet del delictu públic, aquest diari escriu les següents paraules: «... el Jurado, que vagi o encara de la ley, de la prueba absolue a los procesados por el atentado de Hostafrancs y el pueblo amante de las instituciones democráticas no debe examinar el aspecto jurídico del fallo, debe limitarse a respetar los móviles que han inspirado, etc.»

Fora difícil en tant poques paraules enunciar més heretges. En primer lloc, la juramentació de pretendre que el Jurat està per damunt de la llei y de la prova. Si fos així, sobriaria la llei y sobriaria la vista, ab tota la seva llarga desfilada de testimonis, la seva lectura de documents, les seves acusacions y les seves defenses. Llavors, fora la llei, fora la prova, en quins elements de judici fonamental l'Jurat l'apreciació dels fets? En quin patró contrastaria la llur delinqüència? El resultat final de tant novissima teoria, fora sotmetre's a l'arbitrarietat més absoluta, entregantlos al bon voler dels dotze ciutadans, que la sort enlaira a la funció de jutges.

No; el judici dels Jurats no està per damunt de la llei y de la prova, ni tampoc de la juramentació de pretendre que el Jurat està per damunt de la llei, més ben dit, de llevar tot automàticament l'aplicació de la llei, jutjant els fets segons els resultats de la prova. Si d'aquesta sen dedueixen evidents circumstàncies, que alteren la llur naturalesa delictuosa, circumstàncies que la rigidesa dels preceptes legals no pot apreciar, perquè és impossible al legislador, hagi previst totes les modalitats que poden afectar les accions humanes y l'evolució de l'estat de la consciència col·lectiva, que determina a calificació dels actes individuals, llavors el Jurat, apreciand aquestes circumstàncies, afirma o nega la culpabilitat dels autors dels fets sotmesos al seu judici.

Així el Jurat és una institució reguladora de la llei, però mai pot admetre que tingui potestat de convertir-se en nació de la justícia, sustraient el seu judici als resultats de la prova. Llavors, en comptes d'esser una garantia per tots els ciutadans, fora un perill enorme per la societat, perquè introduiria lo «bitrari» en l'aplicació de la justícia. Y aquesta no es un mal buit, una paraula vana, sino una institució concreta, definida, que és aquell sentiment de reprovació que mou la consciència dels homes, davant de aquells fets que pertorben la normalitat de la vida y fereixen l'interès vital de la col·lectivitat o de l'individu. Fórmula concreta d'aquella reprovació, en un moment de la consciència són els preceptes de la llei. Però la llei no pot preveure tots els infinits casos de la delinqüència que són possibles, ni les condicions que poden modificar les evolucions que va sufrint la consciència humana. D'aquí que l'aplicació mecànica de la llei, classificant automàticament els casos particulars de delinqüència, segons la caseta general establerta pel legislador, conduïx a veritables iniquitats.

Per això ha sigut necessari crear una institució que, en tot moment, pugui tenir en compte aquelles circumstàncies modificatives y les seves fórmules d'aquella relació de valors existent entre l'acte delictiu y la reprovació de la consciència pública.

Però com insistir-hi una vegada més; el Jurat deu limitarse a l'extreure apreciació dels fets y de les circumstàncies dels fets. Si fa element de judici de coses externes an aquets fets, més ben dit, si dicta'l seu veredict tenint en compte elements que res tenen que veure ab aquells fets, se surt, llavors, de lo que és la seva extintiva missió, invadint funcions que no li són pròpies.

Y en aquest cas, ho sols no deu reserbar-se el summament de la seva decisió, sino que es un dever analitzar y censurar-la. Y aquest anàlisi y aquesta censura no seran mai un atac al Jurat, institució que som els primers en venerar, sino una censura al cas concret de dotze ciutadans, que han fallat a lo que era llur deber a l'altíssima missió de fer justícia. Anar a parar a parar s'ls veredictes dels Jurats, de tots els Jurats, se declararia cosa sagrada, indiscutible? Fins la mateixa llei admet la llur possible fallibilitat; al establir el recurs de revisió. Perquè, doncs, demanar silenci en nom de la democràcia?

No; lo antidemocràtic és voler declarar infallibles als dotze ciutadans que constitueixen un Jurat, volent, per covardia, decisions als jutges de l'opinió pública, fins en el cas de sortir dels límits que la llei especial missió's senyala. Y no s'invoqui el suprem interès de la ciutat, al reclamar silenci. L'antic adoma polític, «sola populi suprema lex esto», no és aplicable an aquets cas. Al contrari. Perquè l'interès primordial de la ciutat és que la justícia esguiri garantida. Sense justícia, sense un profund sentiment de la noció de justícia, no hi ha vida ciutadana possible. El tret de la força fora l'única norma de les nostres relacions y arribarem ràpidament a l'estat de lluita de les tribus salvatges.

Per això no trobem bé que's parli de veredictes de la pau. Quina pau és aquesta? La de l'absoluta sordesa a qui porta un revólver en la butxaca y està decidit a sobreviure, contra tothom qui no acati la voluntat seva? Y per això hem bregat tot aquest temps, procurant desvetllar en els ciutadans la consciència y les virtuts de la ciutadania? Si aquest hagués d'esser el resultat dels nostres esforços, si haguéssim d'arribar, per tot final, an aquesta pau que tant sens pondera y que tot la desaparició de tot dret y de tota justícia, davant les audàcies del maitonisme, renegam de la nostra obra.

No; la nostra pau, la pau que volem, no és la sotmissió a qui l'ama la mà; y la menassa a la boca, pretengui ferros l'el del seu voler; no és l'arbitrarietat y el desordre violent; tolerats per covardia, decisions als jutges de l'opinió pública; no és la subversió en les funcions dels organismes, que regeixen les diverses modalitats de la nostra vida col·lectiva. La nostra pau és la que resulta de l'imperi del dret, igual para tothom; la que's basa en la recta aplicació de la justícia. Nosaltres no podem tolerar—perquè no és peyoració de pau, sino símptoma d'anarquia i descomposició—que les institucions encarregades de fer justícia—aquesta justícia que és salvaguarda de l'ordre social y de la vida dels ciutadans—atribueixen unes funcions polítiques que no tenen, se creguin facultades per forçar la justícia, davant del desitg d'assegurar l'ordre material de la ciutat.

Així, encara que no fos una excusa, per encubrir la personal bogardia, mai nosaltres ho podem admetre. Y no desdè un punt de vista jurídic—res té de fer

aquí la jurisdicció.—sino en nom d'un suprem interès social, que està per damunt de totes les materialitats de la vida.

Gazeta d'art

J. PUIG Y CADAFALCH, A. DE FOLGUERA Y J. GORDA. L'arquitectura romànica a Catalunya.

Són els títols de la nostra antiquetat, les excoeuries de la nostra noblesa, els pergamins en que consta la fisonomia ètica del poble, els edificis que's dresen encara aquí y allà perduts entre'l moviment comercial de les encontres riques o presidint solemnement la tristesa isolada dels recons de montanya. Els temples han oblidat llur destinació pagana, els noms sagrats han deixat d'allargarse a la significació de les pedres, els sacrificis, un jorn interromputs ja no's renoven; el romanisme, inspirador de sanes virtuts y de grans bel·leses, se fon lentament ab el període crístit y la decadència d'un art prepara l'adveniment de nous estils, la modificació dels canons.

Aquests dos estats inicials, preparadors de l'art romàntic, són estudiats en el llibre dels tres arquitectes en un ric volum de 470 pàgines il·lustrades ab prop 500 gravats (470 de numerats y mils altres sense numerar) constituint l'arrelleplec de documents més considerable que fins ara s'hagi publicat sobre l'arquitectura catalana d'aquell temps y el presentat ab més cura y més a la moderna. Aquest llibre és sols el primer volum de l'obra total que segons sembla tindrà tres y ha estat estampat a despeses de l'Institut de Estudis Catalans. Ha sigut estampat en esplèndid paper mate per l'Acadèmia y el decoran una serie d'inicials en les quals sembla reconeixer el delicat estil decoratiu de l'«Eapa».

La matèria d'aquest volum comprèn una part preliminar sobre l'estat de Catalunya y venim's l'«Eapa» concepte general dels monuments que aquests hi edificaren y l'organització del treball dels quals construïren. S'estudien després aquests monuments commemoratius, teatres, amfitratres y cirques, termes y banys, cases, aqueductes y ponts, ciutats y muralles. S'anàlisi en els quatre ordres arquitectònics empleats, acabant ab detalls molt curiosos sobre l'art romàntic y son analogia ab l'ibèric.

La segona part va dedicada a l'arquitectura cristiana preromànica, veientse, tant sols per la comparació successiva dels monuments estudiats, com van evolucionant tots els elements arquitectònics cap a un nou art y afegint-hi un estudi de l'art musulmà a l'època de l'invasió.

La tercera part comprèn els estudis dels monuments de transició entre l'art romàntic y l'art gòtic, auxiliats y altra de noms clars facilitant extraordinàriament la consulta d'aquest multitudinós volum.

Li donen gran interès els productes del treball personal dels autors, com són les escavacions a Empuries, els estudis sobre'l grup d'iglésies de Terrassa, ab l'importantíssim descobriment del baptisteri y la publicació de plantes, vistes y detalls d'iglésies d'estil de transició arcaïques en comarques prenenques d'una y altra banda del Noguera Ribagorçana, que foren objecte d'una missió especial de l'Institut.

Sempre que's tracta d'estudiar un monument que per mal estat de conservació és difícil d'apreciar, se'n publiquen reconstruccions detallades, ab plantes, vistes, seccions, etc., justificant e tot ab la comparació ab altres obres similars en millor estat, d'aquest país o bé de l'italia. Sovint se recorre a publicacions anteriors per extreure gravats o estudis analítics, sobre tot s'ls autors d'aquells havien conseguit veure'l edificis menys enrunats de lo que són actualment. Tot agraït ne fa un llibre de consulta constant y si bé és cert que alguns punts podien esser més aprofundits, resulta innegable que l'aport a l'obra de la cultura nostra és importantíssim.

Si hi troba, no obstant, a falta una col·laboració y aquesta és la del literat, que hauria sigut sense dubte preciosa als autors, doncs no creguem que llur carrera els obligi a esser grans estilistes y en canvi de sortir els llibres redactats com aquest ho està, són dedueix argument poderós contra la vana de nostra llengua per a'ls fins científics. Llegeixis, sino, a cada paragraf, el primer que's troba després de la portada y que té molts companys en tota l'extensió del text.

Y an escrites, al començar aquestes ratlles, unes quantes mil paraules arreplegant dades incoherents, y alguns centners de fulles vident esvaïr el olor prosaica de violenta grisa feta mecànicament, que com el regust de la floridura del vi, no acaba mai d'anarsen de les planes dels llibres d'investigació científica.

No volem fer als nostres llegidors l'imputació de detallar les incoherències gramaticals y el pedrestrisme de l'estil d'aquest fragment, desgraciadament no únic y esperem que's autors, per l'obra dels quals sentim la major simpatia voldran no pendres malament el senyalat aquest defecte l'esmena del qual podria millorar en gran manera'l valor del conjunt del llibre.

HECTOR DRIOI

Terrassa an en Guimerà

També l'indústria ciutat de Terrassa ha volgut rendir tribut d'admiraçió al poeta de Catalunya, y en aquesta feina pot ben dirse que no s'ha quedat endarrerat, y això era de preveure, car els terrassencs són dels que van a la capdevantera del poble català y dels que més dret tenen a fruitar la poesia, malgrat l'alé comercial que honradament respiren.

Arribada

Guimerà arribà ahir a Terrassa ab el tren de les onze, acompanyat de la família Aladervet, el senyor Huriado (de la Comissió d'Homage de Barcelona) y dels senyors Redondo y Bonavia.

A l'andè una munió de gent aplaudiren al gran dramaturg y en la forma que altres vegades ha ressenyat el cronista.

Els dependents de l'autoritat procuran fer pas a la Comitiva y aquesta pot entrar a la sala del que de l'Estació. Allí el poeta és saludat pel senyor arcalde de Terrassa, don Francisco Comas, el capità de la zona, don Manuel Corrons (en representació del tinent coronel don Lluís Torrente), el senyor Sans, catedràtic de l'Escola d'Indústries, el rector de l'Escola Pies, Pere Genc, el senyor vicari de la Parroquia, el rector del veïable Matadepera, els regidors terrassencs senyors Vallhonrat, Salvatella, Vives, Morrell, Palet y Comellas, els arcaldes de Rubí y d'Ustrell y dels senyors Ciurana, Salom y Morera, Martí Alegre, Torrella, Ventalló, Casals, Sans y Oliveras y Colomer (aquests sis darrers, de la Comissió d'Homage).

Sortim de l'Estació y l'efecte de la ciutat és imponent; tot Terrassa espera al poeta; tot Terrassa l'admira; l'Visca Terrassa!

Camí de casa de la Ciutat, el cronista pren notes, veu moltes senyeres; apuntament; Recte Mercanti Industrial, Escola

Abad, Escoles Pies, Estudiants Escoles industrials, Agrupació Regionalista, Societat coral Llana, Societat coral «Los amigos», (Què és aquesta pols?) Jovenut terrassenc, Escola coral Regionalista, Casino del Comerç (També podrà haver regat), Casa del Poble, Centre Radical, y Centre Català de Sabadell.

A casa la Ciutat

«Aont som?» A casa de la Ciutat. En el saló de sessions ens tornem a trobar tots, allí hi veiem representacions del diari «Comarca del Vallès», dels periòdics «La Sembra», «Futurisme», «Egara» y «La Creuada», de Terrassa y «La Escena Catalana», «Catalunya», «La Veu de Catalunya» y «EL POBLE CATALA», de Barcelona.

L'arcalde dona la benvinguda al poeta y dona també mercès al poble per haver secundat les iniciatives de la Comissió organitzadora. El Guimerà diu quatre paraules sentides y l'aplaudiment dels concorrents és unànime.

Al teatre Principal

Sortim al carrer y la multitud ha crescut; pocs minuts després ens trobem davant del teatre Principal, en quina fatxada s'hi descobriex una làpida que ofereix l'Ajuntament al Poeta; és un pult treball al bronze, obra de l'escultor Pau Gargallo, qui's troba present a l'acte.

Tot seguit una massa coral que hi ha a la plaça, canta l'Himne al Poeta, dirigida pel mestre Llongueras.

Visites

L'homeatjat visita'l Casino del Comerç y queda admirat de la grandiositat de la sala; són digne president, don Castor R. Gómez li dona la benvinguda. Allí'l poeta y la Comissió són obsequiats ab un aperitiu.

Després de visitar la plaça del Mercat, local que enorgulleix als terrassencs, tornem a casa de la Ciutat, aont se celebra el banquet en honor al Poeta y a la Comissió que l'acompanya.

El banquet

«Y arriba l'hora dels brindis y el senyor arcalde parla, y parla també'l director de «La Comarca del Vallès».

Aquí'l cronista ha de fer punt, per acontinuar la ressenya en l'edició pròxima.

Sessió de l'Ajuntament

Comença a un quart de sis de la tarda ab assistència de 29 regidors y baix la presidència del senyor Bastardas. El públic nombrosíssim notantse entre el mateix basans empleats de les companyies d'omnibus.

Se llegeix y s'aproba l'acta de l'anterior.

Despatx oficial

PER EN PI Y MARGALL.—Se llegeix una comunicació del Jurat del concurs per a l'edificació d'un monument a Pi y Margall demanant s'acordi la manera de portar a cap el concurs.

ELS PONS DE MONTADA.—El senyor Rahola s'axeca y se fa un gran silenci. L'orador que va a donar començament del discurs de les gestions fetes a Madrid ab objecte de recabar una resolució favorable en l'assumpte, per tots aspectes importants, dels Pons de Montada.

Ab gran riquesa de detalls y sobrietat fa història'l senyor Rahola de les gestions practicades a Madrid y de la resistència trobada a satisfer l'aspiració de Barcelona. Se rememora a l'any 1878, que és quan s'obriren els nous, ab arrelle a la llei dels arbres vigent y instances de l'autoritat de la província que estava alarmada pel conflicte a que podia dur la manca d'aigües a la ciutat. Posà de manifest el senyor Rahola, totes les oposicions que la Compañia General d'Aigües posà a sa solució. Digué que's rebujaren sistemàticament les fórmules d'arreglo que presentà, per part de l'Administració central que ha de mostrar—digué—desconèixer absolutament la qüestió, és, no obstant aquest desconèixerment, no volgué deixar-se convencer per nostre argument.

Davant d'aquesta actitud el senyor Rahola demanà una entrevista ab el ministre per acordar en ella una darrera y definitiva solució, però'l ministre, ja per endavant digué que no's deixaria convèncer y que no accediria a lo que se li demanava.

El ministre ja pogué convençment—digué—que no estava enterat de l'assumpte, però que no volia enterar-se y que no estava disposat a donar satisfacció a Barcelona.

També ho ignorava'l Director General, qui oferí estudiant; per ho feu en tres hores, com a funció de talent y treballadors hi tenen d'emersar 15 dies. De aquest estudi'n tregué un criteri contrari a l'Ajuntament, si bé afirmà que l'Administració no s'atreveïa mai a fer tapar els pous ni a arrancar la maquinària. A lo qual el senyor Rahola contestà:—Es a dir que'l Govern consentiria l'estar aniquilant de que l'Ajuntament destruïdes d'uns pous que no són seus?»

Lo que hi ha aquí, és que la Compañia de Dos Rius treballa d'una manera grossa per apossar-se del monopoli d'aigües, lo qual és lo que promou la resistència del ministre. Se veu clar que contra l'interès de la ciutat, hi ha'l de la Compañia. (Molt bé.)

Si l'opinió no's mou y no empenya a l'Ajuntament aquest perill de que'l tornen sense aigua. Aquest problema, que l'aigua, que és gravíssim, està en greu situació. (Molt bé, Impresió.)

El senyor Layret.

Felicitat al senyor Rahola y al senyor Castillo tant pel zel com per la dignitat de que han donat prova.

Afirma que en totes les qüestions sempre l'Ajuntament ha tingut de lluitar contra les trabes que posa l'Administració per a destruir els interessos del públic y favorir els de les companyies.

Hem d'estar alertes. Si les disposicions que surtin a la «Gaceta» contraries a l'Ajuntament, aquest no vol que's realitzin, no's compliran. (Molt bé.)

El senyor López afirma que qui ha fracassat és el Govern central ja que l'Ajuntament en aquest assumpte no pot fracassar. Hem de reformar-nos contra les instruccions del Govern central.

La Junta Provincial de Sanitat digué que hi havia un manament infestat per gèrmens de tifus, l'aigua del qual se barrejava no ab la de Montcada sino ab la d'una companyia particular. El dictamen de la Junta és terminant. Lo que hi ha és que hi ha companyies que volen monopolitzar el servei d'aigües, aixís com el de malalties. (Molt bé.)

Es doncs, urgent castigar an aquestes companyies. Aquesta és la tasca de l'Ajuntament que vé.

El senyor Valentí també felicitat al senyor Rahola, afirmant que no creu ab el poc de la delegació. Creu natural que un comitè capitalista apoi a una companyia de capitalistes y que aquesta trobarà la sanció que's mereix en una terra ont hi ha un poble píl.

El senyor PI y Deniel creu que contra la resolució ministerial s'ha d'axeicar tot la reolona. Aquesta té's seus diputats y d'ells s'ha de valguer, però que sigui escollida la seva veu, allí ont pugui esser escoltada. No ha d'esser solament l'Ajuntament qui's baralli ab el Govern, sino que també han d'esser els diputats.

El president observa que'l Parlament està tancat y que s'ha d'evitar que vingui ab iratons una resolució contra la ciutat.

Observa seguidament el senyor Rahola que'l capital d'aigües de Dos Rius no surt perjudicat ab els pous de Montcada. Lo que surt perjudicat és la cobdicia de la companyia.

Preguntat senyor PI si això és una denuncia a lo qual contesta'l senyor Rahola, que no és més que una apreciació personal seva.

Proposa després el senyor Palau que consti en acta, primer el disgust de l'Ajuntament per la conducta del ministre; segon, que's telegrafi al ministre recomanant-li que tingui presents les manifestacions que li feu la comissió; y tercer, que's possin en practica les mesures necessàries respecte la companyia de Dos Rius. Y s'apropia—afegí—que Barcelona demostrà l'energia dels fills de Catalunya y la d'aquells que sense esser-ne fills, resideixen a Catalunya. (Aplaudiments.)

El senyor Duran creu difícil resoldre la qüestió, depressa y corrents y opina com el senyor Rahola que s'ha de fer alcalde personal que fassi les gestions oportunes, pugui tenir la seguretat de que darrera d'ell hi ha les regidors de totes les fraccions y tots els ciutadans de Barcelona.

El senyor Zurdo s'adhereix a lo dit pel senyor Palau.

El senyor Giral creu que s'ha de ratificar la confiança envers els senyors Rahola y Gómez del Castillo, y adoptar una actitud enèrgica envers les companyies que vivint a expenses del públic, se posen contra els interessos d'aquest quan convé als seus particulars.

Després de les paraules del senyor Giral, se sospen la sessió per breus moments, però que's posin d'acord els regidors respecte dels diversos parers manifestats.

Represa altre cop la sessió's presenta la següent proposició:

«Excelentísimo señor!

Los concejales que suscriben, teniendo en cuenta las explicaciones dadas por el concejal señor Rahola del resultado de las gestiones practicadas ante el Gobierno para obtener el reconocimiento de la legalidad de los Pons de Montada, que han fundadamente tenia solicitada el Ayuntamiento, tiene el honor de someter a la aprobación del Consistorio la siguiente proposición.

1.º Que se la declare urgente.

2.º Que se dé las gracias a los señores Rahola y Gómez del Castillo, por las gestiones que con tanta entereza y patriotismo han practicado en Madrid, para obtener la resolución de referencia.

3.º Que se retire al señor arcalde y a los expresados señores la absoluta confianza del Consistorio, autorizando al primero para que con toda la energía y por todos los medios que estime convenientes, practique aquellos actos conducentes para lograr el reconocimiento de lo que el Municipio de Barcelona entiende derecho indiscutible de la misma.

4.º Que se dirija inmediatamente un telegrama al señor Presidente del Consejo de Ministros, haciéndole presente la alarma extraordinaria que en esta capital ha producido el temor de las graves complicaciones que podría ocasionar una resolución que la prive del indiscutible derecho del disfrute permanente de aquellas aguas.

Casas Consistoriales, 24 de junio de 1909. Luis Durán y Ventosa.—Ramón Palau.—F. Layret.—L. Zurdo.

El senyor Durán recorda que'l diputats senyors Cambó y Giner de los Rios, ja havien telegrafiad al ministre recomanant l'assumpte y proposa que marxant avui el senyor Cambó cap a Madrid, podria afegir-se l'ocasió per recomanar-li altre cop la qüestió.

Així s'acorda y el senyor Gómez surt diputat del Saló. Després de llarg rato, quan torna ens enterem que ha anat a veure al senyor Cambó per recomanar-li l'assumpte.

Mocions

INFORMACIÓ DE L'EXTRANGER

(SERVEI DE EL POBLE CATALA)

LA POLÍCIA DE MR. TAFT

Nova York.—Els fets venen a confirmar que el nou president dels Estats Units és un continuador de la política econòmica, seguida pel seu antecessor, Mr. Roosevelt.

Mr. Taft acaba d'enviar al Congrés un missatge especial, recomanant la votació d'un impost del dos per 100 sobre les utilitats netes de les associacions industrials i comercials.

Ademés demana al Congrés el nou president que, per virtut d'una esmena a la Constitució, se confereixi al Govern la facultat de gravar ab un impost federal les rendes particulars.

Após les seves peticions Mr. Taft, declarant que el Govern deu trobar-se provat de tots els recursos necessaris per afrontar les grans crisis de la vida nacional, l'impost del 2 per 100 de les companyies industrials i comercials produirà al Tresor federal un ingrés de 25 milions de dòllars a l'any.

Però la principal ventajeta de l'impost, segons Mr. Taft, és que permetria l'intervenció directa de l'Estat en els funcionaments dels serveis, poder dels quals venia la minant Mr. Roosevelt ab les seves nombroses lleis restrictives.

PER LA PAU

Roma.—A la Cambra dels diputats, en el curs de la discussió del pressupost del departament de Negocis estrangers, el senyor Morgari, socialista, ha defensat una orde del dia invitant al Govern a proposar una conferència internacional per l'arbitratge i el desarmament.

Ab tal motiu ha dirigit atacs al Tzar, el ministre de Negocis estrangers ha protestat de les paraules ofensives del senyor Morgari, pregant al Parlament no les prengui en consideració.

Estem—diu—en excel·lents relacions ab Rússia, i si Tzar ve a Itàlia el saludarem com a qüestió d'un Estat amic.

Declara que el Govern no pot acceptar l'orde del dia del senyor Morgari.

Ha sostingut la necessitat dels armaments, que no van dirigit contra ningú, perquè la nostra política—ha afegit—és una política de pau.

La proposició del socialista Morgari, ha estat rebutjada per 205 vots contra 214.

MENASSES ANARQUISTES

Bruxelles.—La policia d'aquesta ciutat ha recollit un pòster anarquista en el qual se protestava energicament contra el veredicte del Jurat de Gand, que condemnà a Hartenstein, «veredicte, deia, degut a l'odi, a la por i a la covardia».

«Els anarquistes, afegia, fan saber als jurats, que per ells ha sonat l'hora de les represalles. Tinguin en compte, que els anarquistes no reculen mai i que's recordin de la manera que hi varen pagar els Humberts, els McKelvey i els Carnot, per haver-se mostrat ferotges».

EN HONOR DE DARWIN

Londres.—A l'Universitat de Cambridge s'ha commemorat el centenari del naixement de Charles Darwin i el cinquantenari de la publicació del seu llibre «L'origen de les espècies», assistint a l'acte commemoratiu, homes de ciència de tots els països.

EL MITING DELS RICS

Londres.—A l'Hotel de la City, han celebrat els banquers i comerciants un miting ab l'objecte de discutir contra els nous presumpcos, especialment lo que's refereix a l'impost que's tracta d'establir sobre les terres i els grans capitals.

El baró de Rothschild ha pronunciat un eloquent discurs combatent les proposicions del ministre d'Hisenda, dient que els nous impostos periorbaran la marxa dels negocis públics i perjudicaran al comerç en general, apartant del mateix tota classe de capitals.

LA CALOR

Londres.—A Nova York se deixa sentir veraderament extraordinària i anormal. La nit passada han dormit a l'aire lliure més de deu mil persones, i han ocorregut trenta casos d'insolació, alguns d'ells seguits de defunció.

DE TURQUIA

París.—Un periòdic de París publica un despatx de Constantinoble dient que els embaixadors de Turquia en algunes capitals europees han telegrafiat a la Sublim Porta assegurant que les potències han acordat finalment mantenir el «statu quo» en l'illa de Creta.

També de Constantinoble ens diuen que augmenta cada dia la rivalitat entre el comitè dels joves turcs i el partit militar; se diu que aquest últim ha celebrat ja gran número de sessions secretes ab l'objecte de preparar l'abdicació de l'actual soldà, reemplaçant-lo per son presumpte hereder el príncep Yusuf-Yzedi.

En els cercles oficials de Constantinoble se mostren satisfeits per l'impressió que ha produït en totes parts la primera nota publicada sobre l'assumpte de Creta per les potències, assegurant que l'iniciativa de la mateixa se deu a les gestions de l'Austria i d'Alemanya.

El ministeri de la Guerra turc ha prohibit als periòdics que publicuen notícia alguna referent al moviment de tropes i al seu aprovisionament.

El patriarca ecumènic ha celebrat avui una entrevista ab el gran visir, sobre l'actitud poc favorable als grecs que s'atribueix a algunes autoritats omanes, i ha quedat tan poc satisfet de les explicacions que se l'han donat, que ha convocat una assemblea de patriarques per tractar de l'assumpte.

A Albània regna extraordinària agitació i encara's tem un altsament general si no se li donen a aquest país les satisfaccions que demana.

DEL MARROC

Tànger.—Se reben notícies de diferents indrets de l'imperi, indicant que l'opinió és hostil an en Mulei Hafid.

Se parla del nomenament de Mulei-El-Mehadi, germà d'Abd-El-Aziz, patriciat del Glau.

Se diu que El-Mehadi solament accedirà a posar-se al cap del moviment, però no es prestatà a ésser proclamat soldà.

Segons altres, en Mulei-El-Kebir se proposa proclamar al soldà desronat no fa gaire, Abd-El-Aziz.

Segons notícies de Fez, el pretendent Mulei-El-Kebir, ab un contingent de la regió de Zemour, ha ocupat la Kasba de Toulou, a dues hores de Mequinez.

La situació a Mequinez es molt crítica. En Mulei Hafid ha reunit un contingent de dos mil homes de Fez, la lleialtat dels quals es bastant dubtosa. Creientse que molts desertaran, passants a favor del Roghi.

Els europeus se disposen a abandonar la ciutat de Mequinez, aont els lleals al soldà se preparen per sostenir el sití.

Totes les tribus dels voltants se decanten de la banda del Roghi.

Els moros d'Andghera han escrit al Guebbas, fentli saber que són una tribu que resta fidel al Maghrem; però, com que saben que els Raisul's atacari, li prevenen que ells atacaran als espanyols, a fi d'obligar an aquells a ocupar el territori de Andghera, perquè prefereixen l'ocupació espanyola a la del Roghi.

París.—L'Eco de París diu que la població de Fez menassa revoltarse, d'acord ab els visirs.

Se nota una corrent favorable a la nova proclamació d'Abd-El-Aziz.

Se tem que esclati la revolució. A «The Times» li diuen de Fez que s'ha intentat la reconciliació entre'l soldà Mulei Hafid i els visirs.

S'afegix que en Mulei Hafid ha rebut, ab aquest objecte, a El Glau i a l'Aisab-Ben-Homar.

LA BATALLA DE SOLFERINO

Solferino.—S'ha celebrat solenniment la commemoració de la batalla de Solferino.

S'ha celebrat una Missa en sufragi dels que varen morir en dita acció de guerra, assistinthi el rei i la reina d'Itàlia i una comissió francesa.

S'ha inaugurat el monument a la memòria dels soldats que varen morir a la guerra de 1859, pronunciantse discursos francòfils enant: l'armistit franc-italià.

La multitud ha aclamat a França i Itàlia.

DE PERSIA

París.—Diuen de Teheran que l'ocupació russa irrita de tal manera els ànims, que han estat objecte d'algunes agressions als europeus.

El Govern persa ha telegrafiat als de Anglaterra i Rússia recabant la llibertat d'acció per l'arregle dels assumptes.

El Gabinet persa dimittirà el càrrec de Rússia no contesti d'un modo satisfactori.

UNA VAGA

París.—Cablegrames de Rio Janeiro donen compte de que s'han declarat en vaga 2,500 obrers del gas.

Ens al present no s'ha alterat l'orde.

PROCESSÓ ACCIDENTADA

Lisboa.—En el moment de sortir abir tarda la tradicional processó de Sant Ovelho, desde la casa de davant van fer alguns dispar, caient ferits alguns devots a la graderia de l'atri de l'iglesia.

Se originà gran pànic. Els dispar continuen, entrant les bales a l'interior del temple.

Se procedí a recollir als ferits i va acabar allavors el tiroteig.

Les víctimes són cinc morts i 28 ferits. Els autors de l'atentat son quatre coneguts anarquistes.

El fet es objecte de grans comentaris.

LA SITUACIÓ DE MULEI HAFID

París.—Telegrafien de Tànger que les darreres notícies rebudes de Fez diuen que la situació de Mulei Hafid s'agrava considerablement.

Se aproximen tropes a Fez manades per paridaris d'Abd-El-Aziz ab objecte de proclamar a aquest novament.

Fins a tal punt arriba'l pànic, que's tem una sublevació general, inclús dintre del mateix palau de Fez.

S'assegura que Mulei Hafid ha envenat a son germà Mulei Mohamed, prenent-lo com a traïdor a la seva causa.

MORT DEN MELIK

Londres.—S'han rebut despatxos afirmant la mort den Melik emperador d'Abissinia i que l'emperatriu tracta d'ocul

tarho per preparar la successió del tron.

Se temen disturbis.

TERRATREMOLS

París.—Comuniquen de California que s'han sentit dos sotregades sísmiques.

Lisbona.—A la comarca de Ribatejo se han sentit noves remors subterrànies.

Reggio.—S'han sentit sotregades sísmiques, derrumbantse algunes parets.

Els habitants han abandonat la població.

Biblioteca d'EL POBLE CATALA

Està repartintse aquests dies als nostres subscriptors, com a volum de la Biblioteca d'EL POBLE, la novel·la

Joan Endal

del notable escriptor català don Josep M.ª Folch i Torres. El nom de l'autor es prou conegut i estimat en el camp de la literatura catalana, i per aquest motiu ens creiem dispensats de fer l'elogi de la seva nova producció, la qual sens dubte serà llegida ab fruïció pels subscriptors del nostre diari.

El volum següent, l'impressió del qual està ja fonsa avensada, estarà format per una magnífica colecció de

CONTES EXTRANGERS

entre'ls quals hi ha narracions dels més famosos literats mundials.

Seguirà an aquestes obres la publicació d'un aplec de noveles curtes i quadros literaris titulat

EPISODIS

del nostre company don Antoni Rovira i Virgili.

Pera més endavant, EL POBLE té empaulelades altres obres originals i traduccions degudes a les més prestigioses firmes de la nostra literatura.

Fidel al seu programa, EL POBLE CATALA, ab la publicació de la seva Biblioteca, fa alhora Art y Patria, escampant en el nostre poble la noble afició a les lletres catalanes y proporcionant als nostres autors les ventatges d'una forta edició y d'un públic nombrosíssim.

Jocs Florals de Badalona

ORGANISATS PEL CENTRE CATALANISTA «GENT NOVA».

CONVOCATORIA

El Centre Catalanista «Gent Nova» novament convoca als concuradors de les lletres catalanes, a concórrer als Jocs Florals de Badalona, els quals se regiran pel següent

CARTELL

El dia 15 d'agost vinent, Festa Major de Badalona, se celebrará la poètica festa, en la qual seran adjudicat als autors de les composicions que n'resultin guanyadores els premis que s'expressen a continuació:

I. «Flor Natural» que ofereix el Centre Catalanista «Gent Nova», s'adjudica a la millor composició en vers sobre tema que's deixa al bon gust i llibertat de l'autor. El que obtingui aquest premi, que ho es d'honor y cortesia, deurà ferne present a la dama que elegixi, la qual proclamarà Reina de la Festa, entregant tots els altres premis als guanyadors respectius.

II. «Artística Englantina» que ofereix l'Ajuntament d'aquesta ciutat per adjudicarla a la millor composició de caràcter patriòtic o assumpte catalanes.

III. «Viola d'argent» oferta pel «Centre de Nostra Senyora de Montserrat» per ferne entrega a l'autor de la millor poesia sobre tema religiós o moral.

Premis extraordinaris:

IV. «Un objecte artístic» ofert pels Esglésies de les parroquies de Santa Maria y Sant Josep de Badalona, a la millor poesia cantant les glories de Sant Josep Oriol.

V. «Cinquanta pessetes», donatiu del

Centre Badaloní al millor treball que combati els fanatismes.

VI. «Un objecte d'art, ofrena del Centre «El Loredan» a la millor novel·la curta y moral sobre qualsevol canó popular catalana, la qual deurà anar en front del treball per que'l Jurat pugui apreciar la fidelitat observada en el desenvolupament de l'assumpte.

VII. «Un objecte d'art, ofert pel Círcul Catòlic al millor treball sobre'l tema «Ventatges que reporta a l'obrer l'acció social catòlica».

VIII. «Cinquanta pessetes», que ofereix la secció «Estudi» del Centre «Gent Nova» a la composició en vers o prosa de tema lliure, que a judici del Jurat en sigui mereixedora.

IX. «Un objecte artístic», ofrena de don Raimond d'Abadal, Senador del Regne, per adjudicar a un treball literari de tema lliure.

X. «Un objecte d'art», ofert pel duc de Solferino, genador del Regne, a un treball en vers quí tema's deixa a judici del Jurat.

XI. «Un objecte d'art», ofrena de don Francisco Bosch Costa, a una composició en prosa de tema lliure.

XII. «Un objecte artístic» que ofereix don Ignasi Ventós Mir al millor treball històric sobre'ls orígens y fundació de Badalona.

XIII. «Vinticinco pessetes» ofertes per don Pau Rodon y Amigó al millor sonet descriptiu de la ciutat de Badalona.

XIV. «Un objecte d'art, que ofereix «Un almanac de les lletres» a una composició de tema lliure.

Formen el Jurat Calificador: don Joan M.ª Guasch, president; don Ramon Vinyes, don Jaume Bonifí y Matas, don Rafael Marquina, don P. Badia y Homs y don Josep Climent, vocals; don Joaquim Folch i Torres, secretari.

Barcelona 20 de juny de 1909.

Observacions.—El Jurat podrà conceïr ademés els premis, accésits y mencions honorífiques que cregui convenient y de justícia.

Tots els treballs se remiran al Centre Catalanista «Gent Nova», carrer del Lluç, núms. 51, 53 y 55, Badalona, abans del dia 24 de juliol del present any, a excepció dels que obren al premi XII que seran admesos fins el 31 del mateix juliol.

ESPECTACLES

TEATRE TIVOLI.—Avui, diàluns, tarda, de 8 a 10, secció continua; primer, l'òpera, «La gudeja rubia»; la Reina, N. Hernández; el Paje Roldán, L. Ibáñez; la troupe Bisera y la sobberia pel·lícula, «La Tosca». Butaca, gratis, entrada general, i ral. Nit, a les nou. Primer, «La Fruela», ab l'hermosa milonga; segon, «Las mujeres», per Dora la gitana, gran ovació; tercer, «El amigo del alma», ab gran cinematògraf; Bisera y Dora. Preus populars. Entrada general, 35 cèntims.

Demà, tarda, secció nit, gran programa.

TEATRE DE NOVELTATS.—Compania còmica del Teatre de la Comedia de Madrid. Avui, divendres, 11 d'abandonament de Dia de Moda. La preciosa comedia en cinc actes, de Martinez Sierra, «Triplepatte». A les nou.

Demà, dissabte, «Triplepatte». Se despatxa a comptaduria.

ELDORADO (TEATRE DE CATALUNYA).—Compania còmica dramàtica de Maria A. Tubau. Avui, divendres, benefici del primer actor don Francisco Morano, el drama en quatre actes, «El mistic» y la comedia de Jacinto Benavente, «De cerca».

Demà, dissabte, estrena de la comedia en tres actes, «Las alegres comadres». Se despatxa a comptaduria.

Diuen, tarda y nit, dues grandioses funcions.

TEATRE NOU.—Avui, divendres, tarda, a les quatre, secció senzilla, «Los guapos»; a les cinc, especial, «Las mil y una noches», obra de gran espectacle. Nit a les nou, especial, benefici de Vicens Mauri. Primer, «La viuda alegre»; segon, «Ball dels Apatxes»; tercer, «Los guapos».

Dilluns, gran revella extraordinària.

El dia 30, estrena de «Gente al Paraiso» a la família del fílo Maroma.

Dilluns, 3 de juliol, debat de la notable comanyia còmica del teatre Romea de Madrid de Pa que forma part l'eximia primera actriu Ramona Valdivia.

Teatre Apolo

Exit immens. Avui, divendres, tarda, a dos quarts de cinc. Nit, a un quart del deu, l'aplaudida comedia líric-ballable, «La primera calaverada», elegant «faruca» y «tango argentino»; segon, el superb espectacle

A païses civilizados ó el tesoro de la tribu

protagonistes, Ampar Guillen, Pep Alfonso y Josep Santpere.

Demà, estrena, «La canción de la nina».

Pròximament «El gran derche».

TEATRE COMIC.—El més fresc y de millors condicions de Barcelona. Avui, divendres, 25 de juny, Tarda, a les cinc, doble, primer, «La última ofensa»; segon, «Las lindas perras».

Nit, a les nou, especial, funció en honor dels autors de «El cine de Embajadores», figurant en el programa, tres obres de dits senyors. Primer, «Las lindas perras»; segon, «Las bribonas»; tercer,

El cine de Embajadores

dirigida per son autor senyor Calleja.

TEATRE SORIANO.—Totes les tardes a dos quarts de vuit y les nits, a les dotze.

«Herikens», ab sos ferotxes tigres, ro, cassats per dit domesticador a les selves de Bengala; exit de «Los Meteors», ab sos quadros plàstics; del gran «Telma», de fama universal, dels incomparables saltadors russos «Los Haidas».

GRAN TEATRE DEL BOSQ.—Avui, 25 de juny. Nit, a les nou, primer, primer y segon actes de l'aplaudida òpera del mestre Rossini

IL BARBIERI DI SIVIGLIA

pels artistes Canutti, y Pancratzi y Voglietti, Bili, Molinari, Talamanca y Godes. Segon, representació

“REVE D'UN PIERROT,”

divertiment fantàstic, un quadro, música del mestre P. Minicetti, meso en escena del coreograf Armand Berucini e seguto dalle signore Ratti e Ferrero, su unione alle 12 seconde ballerine. Tercer, repetició del primer acte de l'òpera del mestre Verdi

Traviata

en la que tants aplaudiments obté la senyora Amelia Canutti. Quart, el ball d'espectacle

DIANA

Nou pas a dos per parella y variacions dansants per la senyora Ferrero, Ratti, Bianchifiori.

Nota.—Demà estrena de la grandiosa òpera en cinc actes y vuit quadros del mestre Meyerber

IL PROFETA

Despatxos carrer Carme, 20; ambulants, en les taquilles del teatre y Rambla de les Flors, taula núm. 26 (en aquesta última ab un ral d'ament).

Nota important: En tota la temporada no's suspendrà cap funció per causa del mal temps. En cas de pluja, el públic podrà ocupar les localitats no venudes.

Politeama de les Arenes

Gran compania d'òpera italiana de prim carter-lo

Avui, divendres, a les nou de la nit, primera representació de la grandiosa òpera d'espectacle,

AIDA

Als tenedors de

Títols de propietat de les Arenes

l'empresa li concedeix el dret pagant 9 pessetes a un abonament especial de 30 funcions, a cadira de plata, sense numerar. Poden recullirse a l'Administració del Politeama.

Despatxos per la venda de localitats: Cine Doré, plassa Catalunya; teatre Principal y cañ del teatre Nou. Se despatxa per les funcions especials que's verificaran els

DIJOS Y DIJUMENGES

a favor del «Patronat de la lluita contra la tuberculosi»

«Servel, especial, seguit y directe de tramvies per 10 línies diferents.

Concerts

Palau de la Música Catalana

Diuen, vinent, dia 27, a dos quarts de cinc de la tarda,

CONCERT EXTRAORDINARI PEL

ORFEO CATALA

DEDICAT A L'EXCM. AJUNTAMENT DE BARCELONA

Ab motiu de l'entrega del premi otorgat al Palau de la Música Catalana. Execució de les obres que més èxit obtingueren en els

CONCERTS DONATS A VALENCIA

Localitats: de dia, a Casa Dotessio, 1 y 3, Portal de l'Angel. Pels socis de l'Orfeo, ab condicions especials, de 9 a 11 al local social,

Cinematògrafs

TEATRE PRINCIPAL.—Cinematògraf.—Estrenes diàries.—Estrenes diàries.—Estrenes diàries.

Botlletí comercial

24 de juny de 1909

Piassa de Barcelona

COTONS

Informació del «Centro Algodonero de Barcelona».

Liverpool 24 juny

Anterior

Avui

Tone

Disponible.....